

УДК. 636.424.033

Петровська Н.І., к. с.-г. н., доцент, **Дереш О.М.**, к. с.-г. н., доцент
Головатюк І.О., асистент ©

Подільський державний аграрно-технічний університет

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ В ПРОМИСЛОВОМУ СХРЕЩУВАННІ КНУРІВ ПОРІД ДЮРОК ТА ЛАНДРАС

На основі проведених досліджень встановлена доцільність використання кнурів-плідників порід ландрас та дюрок, оцінених за відгодівельними показниками помісного потомства, а також рекомендовані виробництву пропозиції щодо вирощування тварин та їх раціонального використання (дослідне господарство Хмельницького інституту агропромислового виробництва НААНУ). Таким чином, одержано більш високі відгодівельні якості помісного молодняка в умовах господарства. Економічна ефективність впровадження при відгодівлі у розрахунку на 100 голів за рік – 4045 грн.

Ключові слова: гібридизація, помісі, лінія, порода.

Вступ. Забезпечення населення країни продовольством, зокрема м'ясом та м'ясопродуктами, неможливе без пріоритетного розвитку галузі свинарства, найбільш повного використання її виробничого потенціалу.

За останній рік значно підвищився інтерес виробників свинини до впровадження сучасних технологій утримання, впровадження штучного осіменіння та використання в системах розведення генотипів, що відзначаються високими відгодівельними та м'ясними якостями. Поряд з цим, у переробників свинарської продукції з'являються підвищені вимоги до якості свиней що поставляються на забій.

Багато вчених сходяться на тому, що однією з біологічних передумов підвищення продуктивності свиней та покращення якості м'яса є міжпородне схрещування з видатними зарубіжними породами. Воно дозволяє більш повно використовувати генетичні можливості порід свиней. Помісні тварини, як правило, перевершують чистопорідних за приростами живої маси на 10 - 15%, з оплати корму - на 8 - 10, м'ясності туш - на 3 - 5% С.В. Акімов [1].

У цьому плані значний інтерес представляє використання тварин м'ясних генотипів в системах схрещування та гібридизації з метою отримання помісного та гібридного молодняка з високою продуктивністю, завдяки поєднанню генетичного потенціалу та ефекту гетерозису. У зв'язку з цим, вивчення ефективності використання популярних порід – ландрас та дюрок для вдосконалення самої розповсюдженої в країні великої білої породи набуває особливої актуальності і народногосподарського значення [2, 3, 4].

Матеріал і методи. Дослідження з вивчення ефективності використання кнурів породи ландрас та дюрок при схрещуванні з чистопородними і помісними

свиноматками великої білої породи проведені в умовах дослідного господарства Хмельницького інституту агропромислового виробництва НААНУ протягом 2009-2010 років. В якості вихідного матеріалу використовували чистопородних свиноматок великої білої породи, які належали до генеалогічних родин Еллу, Чорної Птічки і Тайги, а також помісних свиноматок F₁ (ВБхЛ).

Для простого двохпородного схрещування використовували кнурів породи ландрас, що належать до ліній Брома, Байкала, а для трипородного схрещування використовувались кнури ліній Ріфле і Ладана.

Для досліду були відібрані свиноматки великої білої породи, їх спаровували з чистопородним кнурами цієї ж породи (І група). У другій групі для осіменіння чистопорідних свиноматок використовували кнурів породи ландрас. У третій групі для отримання трипородних помісей помісних свиноматок F₁ (ВБхЛ) спаровували з кнурами породи дюрорк. Всі свиноматки належали до першого класу, а кнури до класу еліта.

Для оцінки відгодівельних якостей піддослідного молодняку враховували такі показники: вік досягнення живої маси 100 кг, середньодобові прирости, затрати корму на 1 кг живої маси. За принципом аналогів, з урахуванням походження, було сформовано 3 групи поросят (по 24 голів у кожній). У першу групу були відібрані тварини великої білої породи, в другу – двохпородні помісі з породою ландрас, в третю – трьохпородні помісі з породою дюрорк. До 2-місячного віку поросята знаходились разом зі свиноматками в однакових умовах. У місячному віці кнурців кастрували.

Зміну живої маси фіксували при щомісячному зважуванні піддослідного молодняку. Приріст визначали розрахунковим методом (S. Brody, 1945).

Результати дослідження.

Найвищу енергію росту від постановки на відгодівлю до 6-місячного віку мали помісі, одержані від двохпородних свиноматок (велика біла х ландрас) спарованих з кнурами породи дюрорк. Їх прирости вищі на 10,8-11,0%, в порівнянні з двохпородними помісями та на 12-13% в порівнянні з чистопородними тваринами. У кінці відгодівлі з 6-місячного віку до реалізації молодняку на переробні підприємства за енергією росту, помісі одержані від свиноматок великої білої породи та кнурів породи ландрас переважають трьохпородних на 3,8-4% та чистопородних великої білої на 11,8-13,2% (P > 0,99).

Із віком середньодобові прирости свиней всіх груп зростають. Аналізуючи ріст молодняку великої білої породи, ми бачимо, що кращим був кнур Маршал 117. Його нащадки в порівнянні з кнуром Сегером 39 росли більш інтенсивно у всі вікові періоди. Так, середньодобові прирости в 4-, 5-, 6- місячному віці вони мали вищі відповідно на 8,5, 5,1, 2,0 та 8,1%. Слід зазначити, що кнур Маршал 117 відноситься до внутріпородного типу УВБ-2 прибалтійської селекції. Селекція цього типу направлена на поліпшення інтенсивності росту відгодівельних та м'ясних якостей.

Слід зазначити, що при постановці на відгодівлю у віці 91-92 днів помісний молодняк важив 31,3-31,7 кг, тоді як чистопородний 30,4-31,0 кг. Таку на наш погляд різницю в живій масі в періоди вирощування та дорощування ми можемо

пояснити більш інтенсивним їх ростом та за рахунок гетерозису. Слід зазначити, що в господарстві як чистопородний, так і помісний молодняк знаходиться в однакових умовах годівлі та утримання. На наш погляд це недолік роботи підприємства. Так, як помісний молодняк потребує на 15-18% більше білкових кормів в раціоні ніж чистопородний. Це стосується як двопородних, так і трьох породних помісей. При забезпеченні молодняку високобілковими кормами різниця між групами в інтенсивності росту була б мабуть більш суттєвою.

При використанні на помісних свиноматках (велика біла х ландрас) кнурів породи дюррок не відмічено перевагу того чи іншого кнура. Якщо в 4- та 6-місячному віці краще росли нащадки Ладана 69, то в 5-місячному віці нащадки Ріфле 215 переважали за енергією росту своїх ровесників, одержаних від кнура Ладана 69. Це призвело до того, що вік досягнення маси 100 кг був майже однаковим. 186 днів мали нащадки Ладана 69 та 189 днів нащадки Ріфле 215. Різниця складала всього 3 дні.

Таблиця 1

Основні відгодівельні показники піддослідних тварин

Групи	Жива маса, кг		Вік досягнення живої маси 100 кг, днів	Середньодобовий приріст, г	Витрати корму на 1 кг приросту, корм. од.
	При постановці на відгодівлю	В кінці відгодівлі			
Маршал 117	31,0±0,62	102,8±0,8	198±1,87	658±6,34	4,68
Сегер 39	30,9±1,14	101,5±0,2	205±1,87	616±13,39	5,26
Середнє по групі	30,95±0,2	102,1±0,5	201,5±2,0	637±11,87	4,97
Байкал 47	31,7±0,56	101,8±0,5	190,3±4,9	691±36,89	4,02
Бром 99	31,3±0,49	100,5±0,6	192,0±5,7	703±37,15	4,29
Середнє по групі	31,5±0,29	101,1±0,6	191,1±3,0	697±21,15	4,15
Ріфле 215	31,83±0,2	103,0±2,7	189,0±1,8	725±21,38	3,97
Ладан 69	32,07±0,2	103,2±1,5	186,8±4,1	744±44,29	3,85
Середнє по групі	31,9±0,41	103,1±1,2	187,9±1,9	734±20,18	3,91

Дані, одержані в результаті досліджень переконливо свідчать про високу ефективність трьох- та двохпородного схрещування в господарстві.

У таблиці 1 узагальнені показники відгодівельних якостей піддослідних чистопородних тварин, двох породних та трьох породних помісей. Аналізуючи одержані дані ми бачимо, що живої маси 100 кг найшвидше за 187,9 днів досягали трьохпородні помісі, що на 3,1 днів менше ніж двох породні та 13,6 днів ніж чистопородний молодняк.

Середньодобовий приріст помісей, одержаних від спаровування двохпородних свиноматок (велика біла х ландрас) з породою дюррок становив 734 г, що 37 г більше ніж двох породні та на 98 г більше ніж чистопородний молодняк. Слід зазначити, що двопородні помісі поступалися за енергією росту трьохпородним, але переважали чистопородних за віком досягнення живої маси 100 кг, на 3 дні та середньодобовими приростами на 60 г. Найефективніше використовували корми трьохпородні помісі, використовуючи на 1 кг приросту 3,91 кг кормових одиниць, що на 0,24 менше ніж двох породні та на 1,06 ніж

чистопородний молодняк. Двохпородні помісі на 1 кг приросту витрачали на 0,82 кг кормових одиниць менше, ніж їх чистопородні ровесники.

Висновки. 1. За відгодівельними якостями найвищу продуктивність мали трьохпородні помісі, отримані від схрещування двохпородних свиноматок з кнурами породи дюрок: вік досягнення живої маси 95-100 кг становив 187,9 днів при середньодобовому прирості 734 г та затратах корму на 1 кг приросту 3,91 кормових одиниць.

2. Найкращі відгодівельні якості мали трьохпородні помісі: за віком досягнення живої маси 100 кг вони переважали чистопородних тварин на 14 днів та двохпородних помісей на 4 дні, за середньодобовим приростом на 97 г та на 37 г, витрати кормів були на 1,06 та на 0,24 корм.од. відповідно меншими.

Література

1. Акимов, С. Отечественные свињи мясных пород в системах гибридизации / С. Акимов, Л. Перетяцько, О. Фесенко // Животноводство России. – 2008. - № 4. – С. 47.

2. Бабушкин, В. Эффективность скрещиваний в свиноводстве / В. Бабушкин, А. Негреева, В. Завьялова // Свиноферма. – 2008. - № 10. – С. 17-18.

3. Рибалко, В. Досвід вітчизняної науки і практики у породоутворенні свиней / В. Рибалко // Пропозиція. – 1999. - № 11. – С. 46-47.

4. Топіха, В. С. Нове селекційне досягнення в Україні – внутріпородний тип свиней породи дюрок «степовий» / В. С. Топіха, А. А. Волков // Проблеми зооінженерії та вет. медицини : зб. наук. праць ХДЗВА. – Х., 2007. – Вип. 15 (40), ч. 1, т. 1. – С. 25-30.

Summary

Petrovska N., Deresh O., Golovatuk I.

On the basis of the studies established the feasibility of using boars-sires breeds Landrace and Duroc, and recommended proposals for the production of growing animals and their rational use (experimental farm Khmelnytsky Institute of agricultural production NAANU). Thus, obtained a significant advantage in feeding young animals in a farm. The economic efficiency of fattening in per 100 head per year - 4045 grn.

Key words: hybridization, line, breed, crossing.

Рецензент - д.с.-г.н., проф. Щербатий З.С.